

Guide för SOS Alarms hantering av suicidrisk inom Jönköpings län

Rutinen är antagen av styrgrupp F samverkan 2013-01-30

SOS Alarm har på uppdrag av Staten genom alarmeringsavtalet uppdraget att minimera risker för liv, egendom och miljö vid händelser som inkommer via nödnummer 112. Räddningstjänsterna, psykiatrin, ambulanssjukvården samt polisen i Jönköpings län har gemensamt dessutom givit SOS Alarm ett uppdrag att hantera och koordinera akuta suicidhot som inkommer via 112.

Grunden för hanteringen är parallellitet mellan sjukvård-, polis och räddningsinsats. Denna hantering beskrivs i MSB publikation "*Samverkan mellan polis, sjukvård, SOS Alarm och räddningstjänst vid hot om suicid*", publikationsnummer MSB 0088-09.

I Jönköpings län finns en arbetsgrupp kallad "Larmplanegrupp vid suicidhot" som på uppdrag av F samverkans styrgrupp ansvarar för samordning av gemensamma insatser vid suicidhot. Polisen, ambulanssjukvården, SOS Alarm och räddningstjänsten (RäddSam F) ingår i gruppen. Denna rutin är framtagen av ovanstående arbetsgrupp.

Grundprincip

När en suicidal person ringer 112 skall denne ges hjälp. En person som är suicidal skall så långt möjligt inte kopplas vidare. Syftet är att den som tar emot 112 samtalet skall kunna skapa ett förtroendefullt samtal där den suicidale genom råd och stöd inte fullföljer sitt suicidförsök. De 112 mottagare som tar emot dessa samtal ska ha god kunskap om *larmplanen för suicidhot*. Dessutom bör dessa 112-mottagare ha kunskap om den lokala larmplanen gällande suicidhot för Jönköpings län samt *suicidstegen*, vilket är en hjälp för att bedöma allvarligheten i ett samtal från en suicidnära person.

Parallellt med detta samtal kan räddningsåtgörare och vårdmottagare kopplas in på medlyssning för att bedöma huruvida det föreligger behov av räddningsinsats, vårdbehov respektive polisiär insats.

När en anhörig, vän eller annan larmar om suicidrisk skall dessa samtal i normalfallet kopplas till polis parallellt med medlyssning till räddningsåtgörare och vårddirigent. Syftet är att polisen skall kunna ställa frågor om signalement, hotbild (vapen, kniv etc.) samt frågor om mobiltelefonnummer till den suicidale för att möjliggöra att snabbt hitta personen. Undantag från detta kan vara intox med känd adress där det enbart är ett vårdbehov.

När skall samtal primärt kopplas till polis?

- Alla samtal som avser suicidförsök med vapen- eller knivhot
- Alla förmodat suicidala personer som är försvunna eller som man inte vet vart de befinner sig.

- Samtal där anhöriga ringer och är oroliga för sin anhörig, vän, arbetskamrat etc.

Polisen har i dessa situationer att bedöma behov av räddningstjänst och ambulans och vid behov påkalla detta via SOS F.

Om det vid framkomst konstateras att en person sannolikt har omkommit till följd av självmord skall alltid polis tillkallas för att utreda orsaken till dödsfallet och dokumentera platsen. Detta oavsett vilka resurser som kallas till platsen

När skall samtal primärt kopplas till vårdmottagare?

- Personer som har skurit sig.
- Personer som har intoxikerat, tagit tabletter, sprit, droger etc.
- Personer med medicinsk påverkan, sänkt medvetande, medvetlöshet etc.

Om det vid samtal med vårdmottagare (operatör eller sjuksköterska) framkommer att personen finns i svår belägenhet, låst in sig eller på oklar adress skall medlysning kopplas enligt "Samverkansintervju" nedan.

Vårdmottagare (operatör eller sjuksköterska) skall larma polis om det kan befaras att situationen på plats kan vara hotfull mot ambulanspersonalen.

*När skall samtal primärt hanteras med samverkansintervju och medlysning till räddningsoperatör, vårddirigent och polis***

Samverkansintervju genomförs vid nedanstående situationer oavsett vem som ringer 112 (suicidal, anhörig, vittne etc.)

Suicidal person som:

- är deprimerad och har planer på att ta sitt liv.
- har gjort förberedelser för suicidförsök
- finns i en farlig belägenhet såsom står på bro eller hög höjd,
- vistas på eller utmed järnvägsspår
- vistas vid vattendrag eller hotar dränka sig i badkar
- gillrat snara.

Polisen tar emot samtalet och bedömer behov av polisiär insats. Polisen tar initiativ till samverkan och bedömer behov av brytpunkt i de fall det kan vara farligt för ambulans- och räddningspersonal att närma sig den suicidale. I alla andra fall sker snabbast möjliga insats utan beslut om brytpunkt från de samverkande i syfte att komma i kontakt med den suicidale. Polisen koordinerar insatsen på tilldelad raps - talgrupp.

Vårddirigent skall vid dessa larm bedöma behovet av ambulans samt vid behov informera psykakuten om den uppkomna situationen. Vårddirigent tilldelar RAPS - talgrupp för samverkan i Rakel om inte detta gjorts av räddningsåtgörare.

Räddningsåtgörare skall vid dessa samtal hantera ärendet i räddningsindex efter kommunens lokala larmplaner. Räddningsåtgörare tilldelar RAPS - talgrupp för samverkan i Rakel. Grunden är att larma

räddningstjänst när situationen upplevs akut och räddningstjänsten förmodas vara först på plats. Om fara uppkommer för räddningspersonalen (knivhot, eller våldsam person) skall brytpunkt utses i samverkan med polis. I alla andra fall skall räddningstjänsten åka fram för att påbörja ett samtal med den suicidale eller förbereda för andra genom dörröppning, lokalisering av den berörde och skapa lugn på platsen. Om räddningstjänsten inte bedöms kunna tillföra något avslutas räddningsärendet av räddningsoperatören.

** I nuläget är det inte möjligt för SOS att skicka medlyssning till polis. Det finns dock ett stort behov av detta. För närvarande kan samtal kopplas till polis först efter samverkansintervjun.

Utvärdering

Efter gemensamma insatser där både SOS Alarm, polis, ambulans och räddningstjänst medverkat skall särskild insatsutvärdering göras. Räddningstjänstens brandingenjör alternativt insatsledare ansvarar för att insatsutvärderingen dokumenteras på särskild blankett. Denna blankett innehåller faktauppgifter som inhämtas hos medverkande samt en bedömning av hur samverkan och larmplan fungerat. Räddningstjänsten genomför en kort intervju med de medverkande aktörerna i direkt anslutning till insatsen. Vid denna intervju medverkar räddningsåtgörare med erfarenheter från SOS Alarm.

Jönköping 2013-01-30

För larmplanegruppen vid suicidhot

Göran Melin	Räddningstjänsten Jönköpings kommun/RäddSam F
Annika Petersson	Jönköpings läns landsting, psykiatri
Mikael Sandh	SOS Alarm
Thomas Karlsson	Jönköpings läns landsting, ambulanssjukvården
Hans-Erik Lugn	Jönköpings läns landsting, ambulanssjukvården
Jan Lagerqvist	Polismyndigheten i Jönköpings län
Jens Andersson	Polismyndigheten i Jönköpings län
Veronica Fransson	Polismyndigheten i Jönköpings län

Begrepp: Se nästa sida

112 mottagare

Ansvarar för att besvara inkommande 112-anrop och därefter genomföra 112-intervju av hjälpsökande genom tillämpning av 112-index (inklusive Startkort Vård) för att fastställa hjälpbehov, telefonnummer och grov platsbestämning samt därefter överlämna, vidarekoppla eller hänvisa ärendet till rätt intern roll, extern hjälplämnare eller annan aktör. Dokumenterar sina åtgärder. Identifierar händelser som eventuella krisberedskapsärenden.

Räddningsmottagare

Ansvarar för att utföra och dokumentera räddningsintervju, skicka medlyssning internt/externt, om möjligt aktivera förslam indexera, bedöma omfattning, inhämta kompletterande information, samt ge råd. Arbetet sker enligt Räddningsindex. Säkerställer platsbestämning.

Räddningsåtgörare (räddningsbord)

Stödjer räddningsmottagaren under intervjun i indexering, bedömning av omfattning och platsbestämning av ärendet. Säkerställer att förslam är aktiverat samt aktiverar huvudslam enligt plan. Ansvarig för kommunikation med aktuella resurser och dokumenterar beslut och erhållen information.

Vårddirigent/Ambulansdirigent (ambulans bord)

Ansvarar för att utifrån tillgängliga enheter välja den/de som är mest lämpade för aktuellt uppdrag/vårdbehov. Ansvarar för att aktuellt område har rätt beredskap. Ansvarig för kommunikation med aktuella resurser. Biträda landstingens TIB och sjukvårdsledare. Dokumentera sina beslut och erhållen information. Kontrollerar listan för beställda ambulansuppdrag ("Best Vård").

Vårdmottagare (operatör eller ssk)

Ansvarar för vårdärendet, göra intervju för att bedöma om ambulansbehov föreligger. Dokumenterar insamlad information. Vid ambulansbehov fastställs prioritet på uppdraget, platsbestämning säkerställs, samt vilka hjälplämnare som ska aktiveras. Dokumenterar sina beslut samt ger råd. Vårdmottagare som ej är legitimerad personal skall följa Medicinskt index. Legitimerad personal kan göra avsteg enligt "Vetenskap och beprövad erfarenhet" samt utföra patientstyrning.